

Targalt internetis projekti raames loodud tunnikava. 15.11.2011.

Tiigrihüppe Sihtasutus *Targalt internetis*

Hea õpetaja!

Projekti Targalt internetis raames koostasid õpetajad Birgy Lorenz ja Kärt Käesel Pelgulinna Gümnaasiumist tunnikavad, mida on lihtne kasutada internetiturvalisusest rääkimiseks põhikoolis. Tekste toimetas Ilvi Pere Tiigrihüppe Sihtasutusest.

Loodame, et leiate siit palju kasulikku materjali ning läbi meie ühise töö paranevad õpilaste teadmised turvalisest interneti-ja arvutikasutusest. Kõik projekti käigus loodud materjalid leiate ka www.targaltinternetis.ee ning www.koolielu.ee.

Turvalist õppeaastat!

Ilvi Pere

Tunni teema: Küberkiusamine

Aeg: 45 -90 minutit

Õpilaste vanus: 6.-9. klass

Teema ülevaade

Kiusamine on teistele inimestele järjepidev kannatuste põhjustamine olenemata sellest, kas see toimub päriselus või internetis. Kuna koolides on koolikiusamise probleem avalikustatud ja õpetajad on teinud head tööd, siis üldjuhul märgatakse, kui kellelegi liiga tehakse. Koos tehnika arenguga on kiusamine liikunud pärismaailmast ka interneti ja seda on palju keerulisem avastada. Kiusamine internetis võib olla näiteks varikonto loomine, ähvardamine, sõimamine, info välja petmine, omavoliline piltide ja videote üles riputamine - kõik see, mis ohvrile ebameeldivusi valmistab ja tema mainet rikub.

Varem sai laps ennast kodus turvaliselt tunda ja halbadest kaaslastest eemal olla, sest välismaailma eest sai ukse sulgeda. Nüüd tungivad pahategijad koduuksest sisse läbi interneti ja arvuti. Kui märkad, et klassikaaslase käitumine on muutunud, ta on kurb ja eemaletõmbunud, tuleks kindlasti küsida, kas ja kuidas saad teda aidata. Kui tegu on kiusamise või küberkiusamisega, siis peaks ühiselt mõtlema, keda appi paluda ja kuidas kiusajatele vastu hakata. Vastu hakkamine ei tähenda samasugust kampaaniat kiusaja vastu, vaid lahenduste leidmist selle lõpetamiseks ja kindlasti ka täiskasvanule teatamist – nurjatu käitumine tuleb avalikustada.

Kiusamine on kiusajale tihti vaid õel mäng ning enamasti ei saa ta aru, kas tema tegevus on eesmärgi saavutanud või mitte, kuna ta ei näe kiusatava reaktsioone. See ongi üks kiusamise ja küberkiusamise vahe - päriselus hakkab ohver nutma, jookseb ära või võitleb, kübermaailmas seda ei näe (välja arvatud siis, kui ohver vastab samaga). Kübermaailmas jääb igast tegevusest jälg maha ning on

võimalik tõestada, kes ja kellele liiga tegi, kes oli ahistaja jne. Kiusajad jäävad alati vahele ja saavad karistuse, kui sellest täiskasvanud inimesele rääkida. Kõik täiskasvanud ei oska aidata- tuleb rääkida seni, kuni leiad abi. Üski inimene ei peaks elama hirmus.

Õpetajale lisalugemist: <http://www.politsei.ee/et/nouanded/noorele/kuberkiusamine/>

Tunni eesmärgid

- Õpilane mõistab kiusamise ja küberkiusamise erinevust
- Õpilane mõistab, et kiusajana jääb ta alati vahele ja saab karistada
- Õpilane mõistab, et kui teda kiusatakse, siis tuleb sellest sõpradele ja täiskasvanutele rääkida

Töövahendid õpetajale: arvuti, internet animafilmi näitamiseks, väidete tööleht. Õpilastele eri värvi kleepsud (roheline, kollane, punane), vahendid plakati loomiseks, kollased, punased ja rohelised värvipliatsid.

Tegevuste kirjeldused	Aeg
<p>Sissejuhatus</p> <ul style="list-style-type: none">• Tervitus ja sissejuhatus: mõtle kolmele omadusele, mis iseloomustavad head sõpra ja ütle need oma pinginaabrile.• Tutvusta õpilastele tunni käiku: täna loome plakatid internetis hea käitumise juhistega.	3 minutit
<p>Teemad ja ülesanded</p> <ul style="list-style-type: none">✓ Vaadake animafilmi veebilehelt http://et.sheeplive.eu/fairytales/kattemaks✓ Arutlege klassiga, mis videos toimus ja kuidas talunik lamba mure lahendas.✓ Vaadake ka http://et.sheeplive.eu/fairytales/valge-lammas✓ Arutlege klassiga, mis filmis toimus ning milles seisnes probleem✓ Õpetaja tutvustab küberkiusamise teemat, kasutades ülevaates välja toodud pidepunkte.✓ Õpetaja korraldab hääletuse allpool toodud väidete lehte ja valgusfoori skeemi kasutades: punane = ei ole soovitatav, kollane = nii ja naa, roheline = tohib (vt. väidete lehte). Õpetaja esitab väite ja lapsed nimetavad värvi. Kui tekib palju erinevaid arvamusi, siis teemat arutatakse ja sõlmitakse kokkulepe. Õpetaja märgib värvid tabelisse. Väidete lehti võiks olla ka kolm ja valitakse kolm õpilast, kes selle abil vastused protokollivad.	20 minutit
<p>Iseseisev töö rühmas</p> <ul style="list-style-type: none">• Õpilased jagunevad kolmeks grupiks : punane, kollane ja roheline. Iga grupp saab vastavat värvi paberid.• Koostatakse vastava teema kohta plakatid: mida võib internetis teha, mille kohta on erinevad arvamused kas see on hea või halb, mida ei või internetis teha. Õpilased kasutavad täidetud tabelit ja lisavad ka oma mõtteid. Kui tabelleid oli kolm, siis saab iga värv oma tabeli. Aga saab ka harjutada koostööd, kasutades vaid ühte tabelit.	17 minutit

Hindamine <ul style="list-style-type: none"> • Õpilaste osalus tunnis ja aruteludes. • Õpilaste poolt väljatöötatud sõnumid plakatitel ning soovitused ja kommentaarid kodutööna. • Anonüümsete näidete toomine igapäevaelust, seoste loomine. 	3 minutit
Kodune töö <ul style="list-style-type: none"> • Õpilased arutavad kodus tunniteemat ja plakatite sisu ning koguvad lisamõtteid, mida plakatile järgmisel päeval/tunnis juurde lisada. 	2 minutit

Väited hääletuseks, millele õpilased võivad lisada ka enda mõtteid.

Kas väide on seotud küberkiusamisega, võib põhjustada küberkiusamist ja ahistamist jne? Kui allpooltoodud väited tunduvad kasinad, võib õpilastega teha ajurünnaku kaardistamiseks, mida kõike internetis suheldes igapäevaselt tehakse.

nr	Väide	Punane	Kollane	Roheline
1	Koostan konto sõbra nimel, sest tahan teda üllatada.			
2	Kirjutan paroolid oma päeviku ees- või tagaküljele.			
3	Teen sõbrast mobiiliga pilti.			
4	Trükin tunniplaani oma telefoni.			
5	Filmin kaklevaid klassikaaslast oma mobiiliga.			
6	Kui mulle midagi ei meeldi, siis postitan selle üles Facebooki oma seinale.			
7	Küsin abi läbi MSN või Skype kodutöö tegemisel.			
8	Loon Facebooki grupi „x on loll“.			
9	Kirjutan foorumisse „koolis lõhkeb pomm ja selle pani x“.			
10	Koolis loodi kõikidele e-posti aadressid, login sõbra kontole sisse, sest tean, et ta ei ole veel parooli vahetanud.			
11	Tuttav saatis mulle klassikaaslase pildi, laen selle internetti.			
12	Ringleb video kus on õpetajat salaja filmitud, saadan edasi.			
13	Tean, et sõbral on varikonto, aga ma ei räägi sellest talle.			
14				
15				
16				
17				

Jne